

MÜZİK EĞİTİMİ ANABİLİM DALI LİSANS ALAN DERSLERİNDE KLASİK GİTARIN YERİ VE ÖNEMİ

THE PLACE AND IMPORTANCE OF CLASSICAL GUITAR IN THE
LICENSE COURSES OF DEPARTMENT OF MUSIC EDUCATION¹

Yrd.Doç.Dr.Gökhan YALÇIN*

Özet: Klasik gitar, popülerliği hızla artan, genel, özengen ve mesleki müzik eğitiminde önemli bir yere sahip olan çalgılar arasında gelmektedir. Bunun başlıca nedenlerinden bazıları, gitarın çok çeşitli müzik türlerinde kullanılabilmesi, her ülkeden bestecilerin uzun yıllar bu çalgı için besteler yapmış olması, müzik eğitiminde taşınabilirliği ve uygun fiyatı ile çoksesli müziklerde kullanılabilirliğidir diyebiliriz. Tüm bu özellikleriyle gitar, mesleki müzik eğitiminin verildiği üniversitelerin müzik eğitimi Anabilim dalı lisans alan derslerinde piyanonun yanı sıra etkin bir şekilde kullanılacak yapıya sahiptir. Bu çalışmanın amacı da, gitarın piyanonun yanı sıra müzik öğretmenliği lisans programındaki derslerin hangilerinde etkin ve verimli bir şekilde kullanılabileceğini ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Bu amaçla ilgili araştırmalar incelenmiş, öğretim elemanlarına görüşlerinin belirlenmesine yönelik anket uygulanmıştır. Elde edilen verilere göre, gitarın belirlenen derslerde etkin ve verimli bir şekilde kullanılacağı ve gitar öğrencilerinin bu derslerdeki başarısı için önemli olduğu fakat bu derslerde gitara yeterince yer verilmediği sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda gitarın Müzik Eğitimi Anabilim Dalı'nda daha etkin kullanılmasına yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Gitar Eğitimi, Müzik Eğitimi, Klasik Gitar, Eşlik, Armoni.

Extended Abstract: Classical guitar has rapidly increasing popularity, it has an important place among the instruments, in common, amateur and professional music education. We can say that some of the main reasons for this is the guitar can be used in wide various musical genres, for many years composers from each country compose compositions for this instrument, portability in musical education and has an affordable price with usability in polyphonic. With all of these features guitar, professional music lessons are taught at universities in undergraduate music education department, as well as the piano has a structure that can be used effectively.

¹ Bu makale Crosscheck sonuçlarına göre orijinal bir makaledir.

* Kırıkkale Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Müzik Bölümü, Müzik Bilimleri Anabilim Dalı, gyalcin@hotmail.com

Purpose and Significance: *The purpose of this study is determine to reveal that as well as piano, by its method, trainer and repertoire, guitar instrument can be used in what manner at lessons in music teaching licensing program. For this purpose, the related researchs were examined, conducted a questionnaire to determine the views of instructors.*

Method: *In this research, since it is aimed to determine that guitar could be used effectively in "vocational and vocational education" in bachelor's degree at the Department of Music Education, what kind of results have been achieved this issue and for determining the views of instructors about this issue, with this aspect the research have the characteristics of survey method.*

Conclusion: *Guitar education, music teaching licensing program of "vocational and vocational education" courses is given to all guitar undergraduate students under the name of the individual instrument-guitar for eight semesters and given to all undergraduate students under the name of school instruments-guitar for a period of at least one semester. The related studies have indicated that as well as piano, the guitar has a power to be used in "vocational and vocational education" courses in bachelor's degree. In these studies it was seen that guitar can be used in "Harmony training", "accompaniment training", "musical hearing training", "Turkish music polyphonic training" .*

In order to determine the availability of guitar and repertoire of the guitar in licensing vocational courses, the instructors have been consulted and 27% of the instructors, in "Musical Hearing, Writing and Reading" course, 73% of in "Harmony-Counterpoint- Accompaniment" course, 100% of in "Accompaniment training" course, 64% of in "Repertoire of Music Education" course, 18% of in "Musical Forms" course, 73% of in "Polyphony of Turkish music" course, 82% of in "Educational Music Composing" course, it was concluded that guitar can be used. Moreover, 27% of the instructors in "Musical Hearing, Writing and Reading" course, 64% of in "Harmony-Counterpoint- Accompaniment" course, 82% of in "Accompaniment training" course, 73% of in "Repertoire of Music Education" course, 73% of in "Musical Forms" course, 36% of in "polyphony of Turkish music" course, 82% of in "Educational Music Composing" course, it was concluded that guitar repertoire can be used. 18% of the instructors in "Musical Hearing, Writing and Reading" course, 64% of in "Harmony-Counterpoint- Accompaniment" course, 64% of in "Accompaniment training" course, 55% of in "Repertoire of Music Education" course, 36% of in "Musical Forms" course, 36% of in "Polyphony of Turkish Music" course, 73% of in "Educational Music Composing" course, it was concluded that allowing for guitar in these courses will affect the achievement of the students affirmatively in "Guitar" and "vocational and vocational education" courses.

As it was seen that vast majority of instructors (except for Musical Hearing, Writing, Reading) have the opinion that guitar and guitar repertoire can be used "vocational and vocational education" courses and it would be a positive impact to the achievement of the students in such courses.

As well as the results obtained, it has been concluded that 73% of the instructors do not include guitar and guitar repertoire in "vocational and vocational education" courses.

Recommendations

- 1. "The School Instruments-Guitar" guitar under the name given to a half-year training course and after the training period "vocational and vocational education" courses reinforcement of it by using, should be improved. For this reason, in such courses the practice work for the guitar should be given to all students.*
- 2. As well as accompaniment, harmony, solfege applications, piano accompanied, enforcement of guitar accompanied to students especially guitar students must be made frequently.*
- 3. Increasing of works for guitar in "Polyphony of Turkish music" and "Repertoire of Music Education" is essential. These works contribute to increase in quantity and quality of guitar arrangements of polyphonic Turkish music pieces.*
- 4. The number of post-graduate works for availability of the guitar in undergraduate courses should be increased and the effect on student achievement should be investigated by experimental studies.*

Key Words: *Guitar Training, Music Training, Classical Guitar, Accompaniment, Harmony*

GİRİŞ

Müzik öğretmenliği lisans programında dersler "alan ve alan eğitimi", "öğretmenlik meslek bilgisi" ve "genel kültür" dersleri olmak üzere üç temel yeterlik alanında toplanmıştır (YOK, 2012:221). Bu program, müzik alanında yeterli, öğretmenlik meslek bilgisine ve genel kültüre sahip müzik öğretmeni yetiştirmeyi hedefleyen müzik öğretmenliği eğitim programıdır.

Müzik öğretmenliği eğitimi; kurum, kural ve işleyişiyle disiplinler arası bilimsel/sanatsal bir temele dayalıdır ve çağın gerektirdiği her türlü teknolojik donanımdan yararlanma imkânına açık olması sebebiyle de çok yönlü ve çok boyutlu bir eğitim/öğretim alanıdır (Albuz, 2004:107). Müzik öğretmenliği eğitimi sadece teori, çalgı, ses, formasyon eğitimi gibi alt boyutlardan ibaret olmayıp bunların bir büyük bileşkesidir. Ancak bu boyutlar içerisinde biraz daha önde götürülmesi gereken konu, müzik

eğitiminin uygulamalı yönü olan çalgı eğitimi konusudur. Çünkü bir müzik öğretmeni çevresinde etkili olabilmek için öncelikle bir çalgıyı iyi düzeyde icra edebilmelidir. Bu sayede müzik öğretmeni müzikal kimliğini yakalayabilecek ve müzikal anlayışını yükseltebilecektir (Bayraktar, 1996:142).

Müzik öğretiminde çalgı öğretimi bazı durumlarda “ana boyut”, bazı durumlarda “yardımcı boyut”, bazı durumlarda tamamlayıcı-bütünleyici boyut”, bazı durumlarda ise “çeşitlendirici-zenginleştirici boyut” işlevini görür (Uçan, 1996:164). Gitarın da müzik öğretmenliği eğitiminin alt boyutlarından bireysel çalgı adı altında repertuarı, solo ve eşlik çalgısı olarak Türk ve Batı müziğinde kullanılabilirliği ile bazı durumlarda “ana boyutta”, bazı durumlarda da “yardımcı boyutta” müzik öğretmenliği eğitiminde önemli bir yeri olduğu düşünülmektedir.

Müzik Öğretmenliği Lisans Programında Gitar ve Gitar Eğitimi

Gitar eğitimi, “bireye gitar öğretimi yoluyla amaçlı, planlı, düzenli ve yöntemli olarak müziksel davranış kazandırma, kazanılmış davranışlarında belirli değişiklikler oluşturma ve geliştirme sürecidir” denilebilir. Gitar eğitimi ile bu süreçte bireyin; temel müzik bilgi ve becerilerinde, eserleri analiz edebilmesinde, müzikal becerilerinde, müzik beğenisinde, eşlik yapabilmesinde, müziksel işitmesinde değişiklik ve gelişim beklenir. Bu amaçla gitar eğitimi, mesleki müzik eğitiminin verildiği Müzik Eğitimi Anabilim Dalı lisans derslerinden bireysel çalgı gitar dersi adı altında 8 yarıyıl ve okul çalgıları dersi olarak 1 yarıyıl süre ile verilmektedir.

Gitar Dağarı

Gitar, popülerliği hızla artan, genel, özengen ve mesleki müzik eğitiminde önemli bir yere sahip olan çalgılar arasında gelmektedir. Bunun başlıca nedenlerinden bazıları, gitarın çok çeşitli müzik türlerinde kullanılabilmesi, her ülkeden bestecilerin (gitarist olsun ya da olmasın) uzun yıllar bu çalgı için besteler yapmış olması, müzik eğitiminde taşınabilirliği ve uygun fiyatı ile çoksesli müziklerde kullanılabilirliğidir diyebiliriz. Fernando Sor, Ferdinando Carulli, Mauro Giuliani, Matteo Carcassi, F. Tarrega gibi gitarist bestecilerin yanı sıra N. Paganini, B. Britten, J. Turina, J. Rodrigo, H. Villa-Lobos, T. Takemitsu, M. Castelnuovo-Tedesco, Cemal Reşit Rey gibi birçok besteci de gitar için sonatlar, konçertolar, süitler vb. bestelemişlerdir. Denilebilir ki, bu eserler gitar edebiyatının en seçkin ve

gitarın tüm teknik özelliklerini yansıtan en önemli eserleri olmasının yanı sıra birer besteleme, armoni ve form bilgisi örnekleridir (Yalçın, 2011:3).

Eşlik Çalgısı Olarak Gitar

Teori bakımından eşlik biliminin, armoni ilminin başlangıcı olduğu ve 18. Yüzyılda “armoni öğrenmek” yerine “eşlik öğrenmek” denildiği bilinmektedir (Gazimihal, 1961:85). 18. Yüzyıldan itibaren Türk ve Batı müziği yazılı kaynakları incelendiğinde, ezgilerin eşliklenmesinde gitarın bir eşlik çalgısı olarak önemli bir yer tuttuğu görülür. Avrupa’nın yanı sıra Osmanlı sarayında da gitarın mevcut olduğu (Hızır Ağa, 1770 civarı), armonize fasıl müziğinde yani “Fasl-ı Cedid” bünyesindeki çok sesli Türk müziği icralarında gitarın kullanıldığı ve özellikle de gitarın bir eşlik çalgısı olarak yer aldığı görülmektedir. 1797 yılında Osmanlı sarayında çalgı eğitiminde bazı derslerin de piyano ve gitar eşliğinde verildiği bilinmektedir (Aksoy, 2003:155). Armoni ve gitar eğitiminin tarihi sürecinde eşliğin önemli bir yer tuttuğu ve hatta başlangıç noktalarının da eşliğe dayandığı görülmektedir. Günümüzde de armoni ve eşlik eğitiminin mesleki müzik eğitiminin verildiği Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı’nda önemli bir yere sahip olduğu, ayrıca gitar öğrencilerinin bu derslerde gitarı da kullanmalarının gitar eğitimi ve lisans “alan ve alan eğitimi” derslerinden Armoni ve Eşlik derslerindeki başarısına olumlu etkisi olacağı söylenebilir.

Çoksesli Türk Müziğinde Gitar

Çoksesliliğe en elverişli çalgılardan birisi gitardır. Eğitim müziğinde piyano ile birlikte, çoksesli duygunun geliştirilmesinde, yerleştirilmesinde ve sevdirmesinde katkıları olan bir çalgıdır. Genel müzik eğitiminde de gitar, solo ve eşlik olarak türkü ya da türkü kaynaklı okul şarkılarının öğretilmesinde, sevdirmesinde büyük katkısı olacak bir güce sahiptir (Yöndem, 1992).

Ülkemizde gitarın çoksesli Türk müziğinde kullanılabilirliğine yönelik lisansüstü düzeyde çalışmalar yapılmıştır (Güzel, 1994; Yöndem, 1998; Kaptan, 2001; Güzel, 2003; Yalçın, 2004; Daşer, 2007). Bu çalışmalardan elde edilen ortak sonuçlar türkü ya da türkü kaynaklı eğitim müziklerinin gitar düzenlemelerinin az da olsa yapılmaya çalışıldığı şeklindedir. Bu düzenlemelerin, türküleri olduğu gibi gitara uyarlamak, türkülerin temalarından faydalanılarak çeşitlemeler oluşturmak, türkülere gitar eşliği

yazmak, piyanoya uyarlanan türküleri ya da türkü temalı besteleri gitara uyarlamak şeklinde olduğu görülmüştür.

Araştırmanın Amacı

Gitar eğitimi, Müzik Öğretmeliği lisans programı “alan ve alan eğitimi” derslerinden Bireysel Çalgı-gitar adı altında bireysel çalgısını gitar olarak seçen öğrencilere 8 yarıyıl ve okul çalgıları-gitar adı altında tüm lisans öğrencilerine 1 yarıyıl süre ile verilmektedir. Gitarın hem çok sesli hem de solo çalgı olması ve geniş repertuarı ile diğer derslerde de etkin bir şekilde kullanılabilmesi düşünülmektedir. Bu çalışmanın amacı da, gitarın piyanonun yanı sıra müzik öğretmenliği lisans programındaki derslerin hangilerinde etkin ve verimli bir şekilde kullanılabilmesini ortaya koymak olarak belirlenmiştir. Bu amaç doğrultusunda araştırmada şu soruya cevap aranmıştır;

1. Gitarın “Müziksel İşitme Yazma Okuma”, “Armoni-Kontrpuan-Eşlik”, “Eğitim Müziği Dağarı”, “Müzik Biçimleri”, “Türk Müziği Çokseslendirme”, “Eğitim Müziği Besteleme” ve “Eşlik Çalma” derslerindeki yeri ve önemine ilişkin öğretim elemanlarının görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada, mesleki müzik eğitiminin verildiği Müzik Eğitimi Anabilim Dalı’nda gitarın lisans “alan ve alan eğitimi” derslerinde etkin bir şekilde kullanılıp kullanılmayacağı konusunda öğretim elemanı görüşlerinin belirlenmesi amaçlandığından, bu yönüyle araştırma tarama modeli niteliği taşımaktadır. Bilindiği gibi tarama modellerinde “araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Onları herhangi bir şekilde değiştirme, etkileme çabası gösterilmez. Bilinmek istenen şey vardır ve ordadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir” (Karasar, 2009:77).

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Müzik Eğitimi Anabilim Dalleri ve bu kurumlarda çalışan öğretim elemanları oluşturmaktadır. Örneklemi ise, Gazi Üniversitesi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Harran Üniversitesi, Niğde

Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında çalışan toplam 11 öğretim elemanı oluşturmaktadır. Araştırma 11 öğretim elemanı ve lisans eğitim programında yer alan 7 ders ile sınırlı tutulmuştur.

Veri Toplama Teknikleri

Araştırmada veriler kaynak tarama yöntemi ve öğretim elemanlarına uygulanan anket yöntemi ile toplanmıştır. Ankete katılan öğretim elemanlarının unvan dağılımları ve hizmet yılı ortalaması tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Öğretim Elemanlarına İlişkin Bilgiler

Unvan ve Hizmet Yılı Ortalaması								
Öğr. Gör.			Yrd. Doç. Dr.			Doç. Dr.		
f	\bar{x} (yıl)	%	F	\bar{x} (yıl)	%	F	\bar{x} (yıl)	%
3	13,6	27	7	9,85	64	1	15	9

Tablo 2: Öğretim Elemanlarının Eğitimini Verdikleri Derslerin Dağılımı

Dersler	F	%
MİYO	6	55
Armoni-Kontrpuan-Eşlik	4	36
Eğitim Müziği Dağarı	2	18
Müzik Biçimleri	2	18
Türk Müziği Çokseslendirme [†]	3	27
Eğitim Müziği Besteleme	3	27
Eşlik	5	45
Gitar	3	27

Tablo 2’de görüldüğü gibi tüm öğretim elemanlarından; % 55’i Müziksel İşitme Okuma Yazma, %36’sı Armoni-Kontrpuan-Eşlik, % 18’i Eğitim Müziği Dağarı ve Müzik Biçimleri, % 27’si Türk Müziği Çokseslendirme,

[†] Bazı Müzik Eğitimi Anabilim Dallarının programlarında bu ders yer almamaktadır.

Eğitim Müziği Besteleme ve Gitar, % 45'i Eşlik derslerinin eğitimini vermektedir.

BULGULAR VE YORUM

Gitarın “Müziksel İşitme Yazma Okuma” Dersindeki Yeri ve Önemine İlişkin Bulgular

Tablo 3: Öğretim Elemanlarının “Müziksel İşitme Yazma Okuma” Dersinde Gitarın ve Gitar Dağarının Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Gitar				Gitar Dağarı			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	F	%	f	%	F	%
3	27	8	73	3	27	8	73

Tablo 3’de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 27’si “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersinde gitarın ve gitar dağarının kullanılabileceği şeklinde görüş bildirmektedir. Elde edilen bulgulara göre öğretim elemanlarının büyük bir kısmının gitar ve gitar dağarının “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersinde *kullanılmayacağı* görüşünde oldukları söylenebilir.

Tablo 4: Öğretim Elemanlarının “Müziksel İşitme Yazma Okuma” Dersinde Gitara Yer Verilmesinin Gitar Öğrencilerinin “Gitar” ve “Alan ve Alan Eğitimi” Derslerindeki Başarısına Olumlu Etkisine İlişkin Görüşleri

Gitar Eğitimi				Alan ve Alan Eğitimi			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	F	%	f	%	f	%
2	18	9	82	2	18	9	82

Tablo 4’te görüldüğü gibi öğretim elemanlarının % 18’i “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersinde gitara da yer verilmesinin “Gitar” ve “Alan ve Alan Eğitimi” derslerinde öğrenci başarısına olumlu etkisi olacağı görüşündedirler. Elde edilen bulgulara göre öğretim elemanlarının büyük bir kısmının gitarın “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersinde yer verilmesinin “Gitar” ve “Alan ve Alan Eğitimi” derslerine olumlu etkisi *olmayacağı* görüşünde oldukları söylenebilir.

Konu ile ilişkili alan yazın incelendiğinde;

Erdoğan (2007), “Duyuş eğitiminde eşlik çalgısı olarak klasik gitarın kullanımı” adlı çalışmasında Jean Marc Allerme’nin solfej eşliklerini gitara düzenlemiş, duyuş eğitiminde gitarın bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilceğini örnek bir düzenleme çalışması ile göstermiştir.

Denizer (2008: 84) “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersinin bireysel çalgı gitar dersine etkisine yönelik yaptığı araştırmasında öğretim elemanlarına anket uygulamış ve öğretim elemanlarının çoğu, bireysel çalgı eğitimi (gitar) dersinin müziksel işitme yazma okuma dersinden bağımsız olarak sürdürülemeyeceği şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, gitar öğrencilerinin müziksel işitme okuma yazma başarılarının onların bireysel çalgı eğitimi (gitar) dersindeki başarılarını etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Konu ile ilişkili çalışmalar gitarın “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersinde bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilceğini ve işitme eğitiminin gitar eğitimini olumlu yönde etkileyeceğini göstermektedir. Görüldüğü gibi, araştırmadan elde edilen bulgular ile ilgili alan yazın taraması sonucu elde edilen bulgularından ortaya çıkan sonuçlar örtüşmemektedir. Bu durum konunun netleşmesi açısından deneysel bir çalışma gerektiren önemli bir araştırma konusu olduğunu göstermektedir.

Gitarın “Armoni-Kontrpuan-Eşlik” Dersindeki Yeri ve Önemine İlişkin Bulgular

Tablo 5: Öğretim Elemanlarının “Armoni-Kontrpuan-Eşlik” dersinde Gitarın ve Gitar Dağarının Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Gitar				Gitar Dağarı			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	F	%	f	%	f	%

8	73	3	27	7	64	4	36
---	----	---	----	---	----	---	----

Tablo 5’de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 73’ü Armoni-Kontrpuan-Eşlik dersinde gitarın kullanılabilceği görüşündedir. Ayrıca, öğretim elemanlarının % 64’ü Armoni-Kontrpuan-Eşlik dersinde gitar dağarının da kullanılabilceği görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre öğretim elemanlarının büyük bir kısmının gitar ve gitar dağarının “Armoni-Kontrpuan-Eşlik” dersinde *kullanılabilceği* görüşünde oldukları söylenebilir.

Tablo 6: Öğretim Elemanlarının “Armoni-Kontrpuan-Eşlik” Dersinde Gitara Yer verilmesinin “Gitar” ve “Alan ve Alan Eğitimi” Derslerindeki Başarısına Etkisine İlişkin Görüşleri

Gitar				Alan ve Alan Eğitimi			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	F	%	f	%	f	%
7	64	4	36	7	64	4	36

Tablo 6’da görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 64’ü Armoni-Kontrpuan-Eşlik dersinde gitara da yer verilmesinin “Gitar” ve “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi olacağı görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre “Armoni-Kontrpuan-Eşlik” dersinde gitarın kullanılmasının öğrencilerin “Gitar” ve “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi olacağı söylenebilir.

Konu ile ilişkili alan yazın incelendiğinde;

Engstrom (1995), “Harmony and the Guitar: a Textbook on Four-Part Writing in the Common-Practice Style” adlı tezinde, gitar eserlerini, “common-practice harmony” (klasik armoni) örneklerini ve müzik teorisinin temel prensiplerini inceleyerek, dört partili armoni örneklerinin gitarın yapısına uygun olup olmadığını araştırmıştır. Araştırmada verilen örnekler ile gitarın dört sesli armoni örneklerini seslendirilebildiği sonucuna varılmıştır.

Akbulut (2010), “Temel armoni kurallarının gitara uyarlanmasında Challan armoni yaklaşımları üzerine bir yöntem araştırması” adlı çalışmada tonal armoni kurallarının ve uygulamalarının gitar ile seslendirilebileceği araştırma sonucunda elde edilen verilerle doğrulanmıştır.

Yalçın (2011), gitar uygulamalı armoni öğretiminin öğrenci bilgi ve performans düzeyine etkisinin belirlenmesine yönelik olarak gitar öğretim elemanları ile yaptığı görüşmede, armoni örneklerinin gitar dağarından seçilebileceği, hatta gitar öğrencileri için çok daha önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, aynı amaçla yapılan deneysel çalışmada; aralıklar, akorlar ve akor bağlantıları konularından başlayarak yapılan tüm armoni çalışmalarında örneklerin gitar partiyonunda çok seslendirilmesi ve gitarda armonize konusuna yer verilmesi, öğrencilerin gitar becerileri ile armoni bilgilerini ilişkilendirmesini sağlamaktadır. Gitar dağarından seçilen örnekler ile gitarda armonize konusunun ilişkilendirilmesi öğrencilerin “gitarla çok seslendirme yapabilme” bilgi ve performans düzeylerinin gelişmesinde olumlu yönde katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gitar uygulamalı armoni öğretimine yönelik yerli ve yabancı kaynaklar da vardır (Carulli, 1825; Aydın, 1978; Bosman, 1991; Toros, 2011).

Konu ile ilişkili çalışmaların yapılan çalışma ile paralellik gösterdiği söylenebilir. Gitarın “Armoni-Kontrpuan-Eşlik” dersinde bir eşlik çalgısı olarak kullanılabilirliğini ve gitarın bu derslerde kullanılmasının “Gitar” ve “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi olacağını göstermektedir.

Gitarın “Eşlik Çalma” Dersindeki Yeri ve Önemine İlişkin Bulgular

Tablo 7: Öğretim Elemanlarının “Eşlik Çalma” dersinde Gitarın ve Gitar Dağarının Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Gitar		Gitar Dağarı					
Olumlu Görüş Bildirenler	Görüş Bildirmeyenler	Olumlu Görüş Bildirenler	Görüş Bildirmeyenler				
f	%	f	%	f	%	f	%
11	100	0	0	9	82	2	18

Tablo 7’de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının tamamı “Eşlik Çalma” dersinde gitarın kullanılabilceği görüşündedir. Ayrıca, öğretim elemanlarının % 82’si “Eşlik Çalma” dersinde gitar dağarının kullanılabilceği görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre gitar ve gitar dağarının “Eşlik Çalma” dersinde *kullanılabilceği* söylenebilir.

Tablo 8: Öğretim elemanlarının “Eşlik Çalma” Dersinde Gitara Yer verilmesinin “Gitar” ve “Alan ve Alan Eğitimi” Derslerindeki Başarısına Olumlu Etkisine İlişkin Görüşleri

Gitar				Alan ve Alan Eğitimi			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	F	%	f	%	f	%
7	64	4	36	8	73	3	27

Tablo 8’de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 64’ü “Eşlik Çalma” dersinde gitara da yer verilmesinin “Alan ve Alan eğitimi” derslerine, % 82’si ise gitar eğitime olumlu etkisi olacağı görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre “Eşlik Çalma” dersinde gitara da yer verilmesinin öğrencilerin “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi olacağı söylenebilir.

Konu ile ilişkili alan yazın incelendiğinde;

Yılmaz (2010: 55), gitarın eşlik çalgısı olarak kullanılmasına yönelik yaptığı araştırmasında müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik yapılabilmesi açısından en uygun çalgıların gitar ve piyano çalgıları olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Köz (2007: 80), müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik etmedeki zorluklarının belirlenmesine yönelik yaptığı araştırmasında; Müzik öğretmenlerinin % 54,3’ü lisans eğitiminde aldıkları Eşlik (Korepetisyon) derslerinde, gitarı eşlik çalgısı olarak kullanmaya yönelik yeterli uygulama yapmadığı, % 8,6’sı ise yaptığı yönünde sonuca ulaşmıştır.

Yalçın (2011), gitar uygulamalı armoni öğretiminin öğrencilerin bilgi ve performans düzeyine etkisini belirlemek amacıyla yaptığı çalışmada, armoni eğitiminde okul şarkılarının, solfej örneklerinin ve tek sesli gitar eserlerinin gitar ile eşliklenmesine yer verilmesinin “okul şarkısı

eşlikleyebilme” bilgi ve performans düzeylerinin gelişmesinde olumlu yönde katkısı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Konu ile ilişkili çalışmaların yapılan çalışma ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Yapılan çalışmalar, gitarın “Eşlik Çalma” dersinde kullanılabilirliğini ve gitarın bu derslerde kullanılmasının öğrencilerin “Gitar” ve “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi olacağını göstermektedir.

Gitarın “Eğitim Müziği Dağarı” Dersindeki Yeri ve Önemine İlişkin Bulgular

Tablo 9: Öğretim Elemanlarının “Eğitim Müziği Dağarı” Dersinde Gitarın ve Gitar Dağarının Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Gitar				Gitar Dağarı			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	f	%	f	%	f	%
7	64	4	36	8	73	3	27

Tablo 9’da görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 64’ü “Eğitim Müziği Dağarı” dersinde gitarın kullanılabilirliği şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, öğretim elemanlarının % 73’ü “Eğitim Müziği Dağarı” dersinde gitar dağarının da kullanılabilirliği görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre gitar ve gitar dağarının “Eğitim Müziği Dağarı” dersinde kullanılabilirliği söylenebilir.

Tablo 10: Öğretim Elemanlarının “Eğitim Müziği Dağarı” Dersinde Gitara Yer Verilmesinin “Gitar” ve “Alan ve Alan Eğitimi” Derslerindeki Başarısına Olumlu Etkisine İlişkin Görüşleri

Gitar				Alan ve Alan Eğitimi			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	f	%	f	%	f	%

6	55	5	45	6	55	5	45
---	----	---	----	---	----	---	----

Tablo 10’da görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 55’i “Eğitim Müziği Dağarı” dersinde gitara da yer verilmesinin “Gitar” ve “Alan ve Alan eğitimi” dersine olumlu etkisi olacağı görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre “Eğitim Müziği Dağarı” dersinde gitara da yer verilmesinin öğrencilerin “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi olacağı söylenebilir.

Gitarın “Müzik Biçimleri” Dersindeki Yeri ve Önemine İlişkin Bulgular

Tablo 11: Öğretim Elemanlarının “Müzik Biçimleri” Dersinde Gitarın ve Gitar Dağarının Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Gitar				Gitar Dağarı			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	f	%	f	%	f	%
2	18	9	82	8	73	3	27

Tablo 11’de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 18’i “Müzik Biçimleri” dersinde gitarın kullanılacağı şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, öğretim elemanlarının % 73’ü “Müzik Biçimleri” dersinde gitar dağarının da kullanılacağı görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre gitarın “Müzik Biçimleri” dersinde kullanılmayacağı fakat gitar dağarının “Müzik Biçimleri” dersinde *kullanılacağı* söylenebilir.

Tablo 12: Öğretim Elemanlarının “Müzik Biçimleri” Dersinde Gitara Yer verilmesinin “Gitar” ve “Alan ve Alan Eğitimi” Derslerindeki Başarısına Olumlu Etkisine İlişkin Görüşleri

Gitar		Alan ve Alan Eğitimi	
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	f	%
2	18	9	82

f	%	f	%	f	%	f	%
4	36	7	64	4	36	7	64

Tablo 12’de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 36’sı “Müzik Biçimleri” dersinde gitara da yer verilmesinin “Gitar” ve “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi olacağı görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre “Müzik Biçimleri” dersinde gitara da yer verilmesinin öğrencilerin “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi *olmayacağı* söylenebilir.

Konu ile ilişkili alan yazın incelendiğinde;

Gitar eserlerinin analizi ve çeşitli dönemlere ait eserlerin gitara düzenlenmesine yönelik ülkemizde lisansüstü düzeyde önemli çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmaların mesleki müzik eğitiminde gitar öğrencilerinin gitar eğitimi ve lisans “alan ve alan eğitimi” derslerinden özellikle “müzik biçimleri” dersindeki başarısı için önemli olduğu söylenebilir.

Gitarın “Türk Müziği Çokseslendirme” Dersindeki Yeri ve Öneme İlişkin Bulgular

Tablo 13: Öğretim Elemanlarının “Türk Müziği Çokseslendirme” dersinde Gitarın ve Gitar Dağarının Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Gitar				Gitar Dağarı			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	f	%	f	%	f	%
8	73	3	27	4	36	7	64

Tablo 13’te görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 73’ü “Türk Müziği Çokseslendirme” dersinde gitarın kullanılabilirliği şeklinde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca, öğretim elemanlarının % 36’sı “Türk Müziği Çokseslendirme” dersinde gitar dağarının da kullanılabileceği görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre gitarın “Türk Müziği Çokseslendirme” dersinde kullanılabileceği fakat gitar dağarının nicel ve

nitel olarak “Eğitim Müziği Dağarı” dersinde kullanılabilecek düzeyde olmadığı söylenebilir.

Tablo 14: Öğretim Elemanlarının “Türk Müziği Çokseslendirme” Dersinde Gitara Yer verilmesinin “Gitar” ve “Alan ve Alan Eğitimi” Derslerindeki Başarısına Olumlu Etkisine İlişkin Görüşleri

Gitar				Alan ve Alan Eğitimi			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	f	%	f	%	f	%
4	36	7	64	4	36	7	64

Tablo 14’de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 36’sı “Türk Müziği Çokseslendirme” dersinde gitara da yer verilmesinin gitar dersine ve “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi olacağı görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre “Türk Müziği Çokseslendirme” dersinde gitara da yer verilmesinin öğrencilerin “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi olmayacağı söylenebilir.

Konu ile ilişkili alan yazın incelendiğinde;

Yöndem (1998: 73), Türkü kaynaklı eğitim müziklerinin öğretiminde ve seslendirilmesinde karşılaşılan sorunların belirlenmesi üzerine yaptığı çalışmada, nicelik olarak türkü kaynaklı eğitim müziklerinin yeterli olmadığı, olanlarının da niteliği gitar eğitimcileri tarafından yeterli bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Yalçın (2005), Türkü ya da Türkü Kaynaklı Okul Şarkılarının öğretilmesinde gitarın kullanılabilirliğine yönelik yaptığı araştırmasında gitarın da genel müzik eğitiminde Türkü ya da Türkü kaynaklı okul şarkılarının öğretilmesinde önemli bir yeri olduğu sonucuna ulaşmıştır. Bunların yanı sıra yapılan çalışmaların, örnek eserlerin az olduğu mesleki müzik öğretimi alanında yeterli çalışmaların yapılmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Daşer (2007: 64), klasik gitar eğitiminde makamsal Türk halk ezgilerinin kullanılabilirliğine yönelik yaptığı araştırmasında, klasik gitar eğitiminde çağdaş çoksesli Türk müziği eserlerine ya çok az ya da kısmen yer verildiği

ve bu durumun yeterli sayı ve nitelikte eser bulunmamasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Yalçın (2004), halk müziğine dayalı gitar öğretimine yönelik yaptığı araştırmasında, gitar öğretim elemanlarının % 42,84'ü halk müziğine dayalı gitar öğretiminin çok fazla, % 57,12'si ise kısmen gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Konu ile ilişkili çalışmaların yapılan çalışma ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Yapılan çalışmalar, gitarın "Eşlik Çalma" dersinde kullanılabilirliğini fakat gitar dağarının nicelik ve nitelik olarak yetersiz olduğunu göstermektedir.

Gitarın "Eğitim Müziği Besteleme" Dersindeki Yeri ve Önemine İlişkin Bulgular

Tablo 15: Öğretim Elemanlarının "Eğitim Müziği Besteleme" Dersinde Gitarın ve Gitar Dağarının Kullanılabilirliğine İlişkin Görüşleri

Gitar				Gitar Dağarı			
Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler		Olumlu Görüş Bildirenler		Görüş Bildirmeyenler	
f	%	f	%	f	%	f	%
9	82	2	18	9	82	2	18

Tablo 15'de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 82'si "Eğitim Müziği Besteleme" dersinde gitarın ve gitar dağarının kullanılabilirliği görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre gitar ve gitar dağarının "Eğitim Müziği Besteleme" dersinde kullanılabilir düzeyde olduğu söylenebilir.

Tablo 16: Öğretim Elemanlarının "Eğitim Müziği Besteleme" Dersinde Gitara Yer verilmesinin "Gitar" ve "Alan ve Alan Eğitimi" Derslerindeki Başarısına Olumlu Etkisine İlişkin Görüşleri

Gitar		Alan ve Alan Eğitimi	
Olumlu Görüş Bildirenler	Görüş Bildirmeyenler	Olumlu Görüş Bildirenler	Görüş Bildirmeyenler

f	%	F	%	f	%	f	%
8	73	3	27	8	73	3	27

Tablo 16’da görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının % 73’ü “Eğitim Müziği Besteleme” dersinde gitara da yer verilmesinin “Gitar” ve Alan ve Alan eğitimi derslerine olumlu etkisi olacağı görüşündedir. Elde edilen bulgulara göre “Eğitim Müziği Besteleme” dersinde gitara da yer verilmesinin öğrencilerin “Alan ve Alan eğitimi” derslerine olumlu etkisi *olacağı* söylenebilir.

Konu ile ilişkili alan yazın incelendiğinde;

Daşer (2007: 53), klasik gitar eğitiminde makamsal Türk halk ezgilerinin kullanılabilirliğine yönelik yaptığı araştırmasında; gitar öğretim elemanları büyük ölçüde Türk halk ezgilerinin düzenlenerek ya da uyarlanarak eğitim müziğinde kullanılabileceği görüşünü belirtmektedir.

Köz (2007: 80) müzik öğretmenlerinin okul şarkılarına eşlik etmedeki zorluklarının belirlenmesine yönelik yaptığı araştırmasında; bireysel çalgı gitar mezunu müzik öğretmenlerine yönelik anket uygulamış, müzik öğretmenlerinin % 48,6’sı “Eğitim Müziği Besteleme” derslerinde bestelenen şarkıların gitar ile eşliklendirilmesi ile ilgili yeterli derecede uygulama yapılmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Konu ile ilişkili çalışmaların yapılan çalışma ile paralellik gösterdiği görülmektedir. Yapılan çalışmalar, gitarın ve gitar dağarının “Eğitim Müziği Besteleme” dersinde kullanılabileceğini fakat derslerde yeterince uygulama yapılmadığını göstermektedir.

Tablo 17: Öğretim Elemanlarının Derslerinde Gitara ve Gitar Dağarına Yer Verme Durumları

Evet		Hayır	
f	%	f	%
3	27	8	73

Tablo 17’de görüldüğü gibi, öğretim elemanlarının %27’si derslerinde gitar ve gitar dağarına yer verirken % 73’ü ise derslerinde gitara yer vermediklerini belirtmişlerdir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Gitar eğitimi, Müzik Öğretmeliği lisans programı “alan ve alan eğitimi” derslerinden Bireysel Çalgı-gitar adı altında gitar öğrencilerine 8 yarıyıl ve okul çalgıları-gitar adı altında tüm lisans öğrencilerine en az 1 yarıyıl süre ile verilmektedir. Konu ile ilişkili çalışmalar gitarın piyanonun yanı sıra lisans “alan ve alan eğitimi” derslerinde kullanılacak bir güce sahip olduğunu göstermektedir. Bu çalışmalarda gitarın “armoni eğitiminde”, “eşlik eğitiminde”, “müziksel işitme eğitiminde”, “Türk müziği çok seslendirme eğitiminde” kullanılabileceği görülmüştür.

Müzik öğretmenliği lisans alan derslerinde gitar ve gitar dağarının kullanılabilirliğinin belirlenmesine yönelik olarak öğretim elemanlarının görüşlerine başvurulmuş ve öğretim elemanlarının % 27’sinin “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersinde, % 73’ünün Armoni-Kontrpuan-Eşlik dersinde, tamamının “Eşlik Çalma” dersinde, % 64’ünün “Eğitim Müziği Dağarı” dersinde, % 18’inin “Müzik Biçimleri” dersinde, % 73’ünün “Türk Müziği Çokseslendirme” dersinde ve öğretim elemanlarının % 82’sinin “Eğitim Müziği Besteleme” dersinde **gitarın** kullanılabileceği görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, öğretim elemanlarının % 27’sinin “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersinde, % 64’ünün Armoni-Kontrpuan-Eşlik dersinde, % 82’sinin “Eşlik Çalma” dersinde, % 73’ünün “Eğitim Müziği Dağarı” dersinde, % 73’ünün “Müzik Biçimleri” dersinde, % 36’sının “Türk Müziği Çokseslendirme” dersinde ve öğretim elemanlarının % 82’sinin “Eğitim Müziği Besteleme” dersinde **gitar dağarının** kullanılabileceği görüşünde oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Öğretim elemanlarının % 18’i “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersinde, % 64’ü Armoni-Kontrpuan-Eşlik dersinde, % 64’ü “Eşlik Çalma” dersinde, % 55’i Eğitim Müziği Dağarı dersinde, % 36’sı “Müzik Biçimleri” dersinde, % 36’sı “Türk Müziği Çokseslendirme” dersinde, % 73’ü “Eğitim Müziği Besteleme” dersinde gitara yer verilmesinin öğrencilerin “**Gitar**” ve “**Alan ve Alan eğitimi**” derslerindeki başarısına olumlu etkisi olacağı görüşündedir.

Konu ile ilişkili alan yazında elde edilen sonuçlar, gitarın “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersinde bir eşlik çalgısı olarak kullanılabileceğini ve işitme eğitiminin gitar eğitimini olumlu yönde etkileyeceğini göstermektedir. Fakat araştırmadan elde edilen bulgular ile ilgili alan yazın

taraması sonucu elde edilen bulgularından ortaya çıkan sonuçların örtüşmediği görülmüştür. “Müziksel İşitme Yazma Okuma” dersi dışında ise, öğretim elemanlarının büyük çoğunluğu belirlenen alan ve alan eğitimi derslerinde gitarın ve gitar dağarının kullanılabilceği ve öğrencilerin gitar eğitimine ve söz konusu derslerdeki başarılarına olumlu etkisi olacağı ortak görüşündedirler. Ayrıca, elde edilen sonuçların konu ile ilişkili incelenen araştırmalarda elde edilen sonuçlar ile de paralellik gösterdiği görülmüştür.

Elde edilen sonuçların yanı sıra öğretim elemanlarının % 73’ünün “alan ve alan eğitimi” derslerinde gitar ve gitar dağarına yer vermedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

ÖNERİLER

1. “Okul çalgıları-gitar” adı altında 1 yarı yıl eğitimi verilen gitar dersinin eğitim döneminde ve sonrasında “alan ve alan eğitimi” derslerinde kullanılarak pekiştirilmesi, geliştirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle söz konusu derslerde tüm öğrencilere gitara da yönelik uygulama ödevleri verilmelidir.
2. Eşlik, armoni, solfej uygulamalarının piyano eşliklerinin yanı sıra gitar eşliklerinin öğrencilere uygulatılması özellikle de gitar öğrencilerine sıklıkla yaptırılması gerekmektedir.
3. “Türk müziği çok seslendirme” ve “Eğitim müziği dağarı” derslerinde gitara yönelik yapılacak çalışmaların arttırılması gereklidir. Bu çalışmalar, çok sesli Türk müziği eserlerinin gitar düzenlemelerinin nicelik ve nitelik bakımından artmasına katkıda bulunacaktır.
4. Gitarın lisans derslerinde kullanılabilirliğine yönelik lisansüstü çalışmaların sayısı arttırılmalı ve deneysel çalışmalar ile öğrenci başarısı üzerine etkisi araştırılmalıdır.

KAYNAKLAR

AKBULUT Fatih (2010). **Temel Armoni Kurallarının Gitara Uyarlanması “CHALLAN ARMONİ” Yaklaşımları Üzerine Bir Yöntem Araştırması**, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, y.s.y.t., İstanbul.

AKSOY Bülent. (2003). **Avrupalı Gezinlerin Gözüyle Osmanlılarda Musiki**, İstanbul: Pan Yayıncılık.

ALBUZ AYTEKİN. (2004). “Müzik Öğretmenliği Eğitiminde Çok Boyutluluk”, **Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi**, Cilt 24, sayı:2, 105-110.

AYDINTAN Ziya (1978). **Klasik Armoni (Gitar Uygulamalı)**, Gitar Kitaplığı 4, İstanbul: Can Ticaret.

BAYRAKTAR Ertuğrul (1996). **Müzik Öğretimi ve Çağdaş Teknoloji Müzik Öğretimi** (Hazırlayan:Ahmet Say), Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

BOSMAN Lance (1991). **Harmony For Guitar (Revised Edition)**, Norfolk: Caligraving Limited Thetford, England.

CARULLI Ferdinando (1825). **Harmonie Appliquée a la Guitare**, Paris. Web: http://img.kb.dk/ma/umus/carulli_harmonie.pdf, E.T: 07.11.2012.

DAŞER Olcay. (2007). **Klasik Gitar Eğitiminde Makamsal Türk Halk Ezgilerinin Kullanımı**, Gazi Üniversitesi Eğitimi Bilimleri Enstitüsü, y.y.l.t., Ankara.

DENİZER H. Gökhan. (2008). **Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında Gitar Öğrencilerinin Müziksel-İşitme-Okuma-yazma Dersi Başarılarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Açısından Değerlendirilmesi**, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, y.y.l.t., İstanbul.

ENGSTROM G. Michael (1995). **Harmony And The Guitar: A Textbook On Four-Part Writing In The Common-Practice Style**, California State University, u.m.t., Long Beach.

ERDOĞAN Can (2007). **Duyuş Eğitiminde Eşlik Çalgısı Olarak Klasik Gitarın Kullanımı**, Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, y.y.l.t., Mersin.

GAZİMİHAL M. Ragıb (1961). **Musıki Sözlüğü**, İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

HIZIR AĞA (1770 civarı). **Tefhîm-ül Makâmât fî Tevlîd-in Nagamât**, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Hazine/no.1793.

KARASAR Niyazi (2009), **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara: Nobel Yayıncılık.

KÖZ Emre (2007). **İlköğretim İkinci Kademe’de Görev Yapan, Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) Alanı Mezunu, Müzik Öğretmenlerinin Okul Şarkılarına Eşlik Etmede Karşılaştıkları Problemler ve Çözüm Önerileri**, Marmara Üniversitesi Eğitimi Bilimleri Enstitüsü, y.y.l.t., İstanbul.

TOROS Misak (2011). **Gitar ile Armoni**, Ankara: Su Halkla ilişkiler & Organizasyon.

UÇAN Ali. (1996). **Müzik Öğretimi Nasıl Geliştirilebilir? Müzik Öğretimi** (Hazırlayan: Ahmet Say), Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

YALÇIN Gökhan (2004). **Halk Müziğine Dayalı Gitar Öğretimi**, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, y.y.l.t., Konya.

YALÇIN Gökhan (2005). "Genel Müzik Eğitiminde Türkü Ya Da Türkü Kaynaklı Okul Şarkılarının Öğretilmesinde Okul Çalgısı Olarak Gitarın Yeri ve Önemi", Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi I. Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Van

YALÇIN Gökhan (2011). **Gitar Uygulamalı Armoni Öğretiminin Öğrenci Bilgi Ve Performans Düzeyine Etkisi**, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, y.d.t., Ankara.

YILMAZ Emre (2010). **Okul Şarkılarının Klasik Gitar İle Eşliklendirilmesine Yönelik Öğretmen Görüşleri ve Okul Şarkıları İçin Eşliklendirme Örnekleri**, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, y.y.l.t., Niğde.

YÖK (2012). <http://www.yok.gov.tr/content/view/16/52>, E.T: 07.11.2012

YÖNDEM Sadık (1992). **Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Bölümlerinde Anadal Gitar Eğitimi Nasıl Olmalıdır?**, İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, y.y.l.t., Malatya.

YÖNDEM Sadık (1998). **Türkiye'deki Mesleki Müzik Yüksek Öğretim Kurumlarında Klasik Gitara Uyarlanmış Türkü Kaynaklı Eğitim Müziklerinin Öğretiminde Ve Seslendiriminde Karşılaşılan Sorunlar ve Çözüm Önerileri**, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, y.d.t., Ankara.